

Derleme Makalesi / Review Article

**Göktürk Devleti'ni Fetret'e Götüren Sebepler ve Çin'in Kurduğu Askeri Valilikler
(Garnizonlar)**

*The Registry of Göktürk State to the Fetret and The Military Governor Installed by China
(Garrisons)*

Volkan TIRYAKIOĞLU¹

Makale Gönderme Tarihi	Revizyon Tarihi	Kabul Tarihi
08.04.2019	25.04.2019	28.04.2019

Önerilen Atıf / Suggested Citation:

Tiryakioğlu, V., 2019, Göktürk Devleti'ni Fetret'e Götüren Sebepler ve Çin'in Kurduğu Askeri Valilikler (Garnizonlar), *Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 3(1), 93-103.

Öz

Göktürklerin Fetret Devri'ne (630 – 680) girmesinde, Çin'in Türkleri yıkmaya yönelik politikaları etkili olmuştur. Çin'den gelen prenses ve casuslar bu politikaların etkisinde hareket etmiştir. Öncelikle kardeşler arasında taht kavgalarına sebep olmuş ve Göktürlere bağlı olan boyları yönetime karşı kıskırtmıştır. Göktürk Devleti'nin bölünmesine sebep olan Çin, yaptığı savaşlar ile telafisi çok zor olan yaralar açmıştır. Göktürklerde, tabi felaket sebebiyle kıtlık yaşanmıştır. Bağlı bulunan boylar yönetimden kopup bağımsızlık girişiminde bulunmuştur. Bazı boylar da Çin'e sığınmıştır. Tang yönetimi döneminde İmparatorluk haline gelen Çin, Türklerin güçsüz duruma düştüğünü fark etmiştir. Yayılmacı politikaları doğrultusunda Türk topraklarına baskınlarda bulunmuştur. Bölünen ve güçsüz duruma düşen Göktürkler, Çinliler karşısında daha fazla dayanamamıştır. Çin, evvela Doğu Göktürklerini daha sonra da Batı Göktürklerine ait bazı bölgeleri kendine bağlamıştır. Bu topraklarda Türkleri kontrol edip yeniden devlet kurmalarını önlemek için Askeri Valilikler (Garnizon) adını verdiği, Çin'e bağlı vassal yönetimler oluşturmuştur. Bunların başına Çin İmparatoru'na bağlılığını bildiren, Aşına soyuna mensup beyleri yönetici olarak atamıştır. Esaret altında yaşamayı kabul etmeyen beyler isyan girişiminde bulunmuştur; fakat esareten kurtuluş Kutluk Kağan ile olmuştur. Bu çalışmada Göktürkleri Fetret Dönemine götüren sebepler ve Çin'in Türk Topraklarında kurduğu Askeri valilikler ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Göktürkler, Çin, Tang Yönetimi, yayılmacı politika, fetret, askeri valilikler

Abstract

When the Göktürks entered the Fetret Period (630 - 680), China's policies towards overthrowing the Turks were influential. The princesses and spies from China acted under the influence of these policies. First of all, he caused fights among the brothers and provoked the tribes which were tied to the Göktürks against the government. China, which caused the division of the Gokturk State, wounds with the wars that are very difficult to compensate. In the Göktürks, there was famine due to disaster. The affiliated groups have ceased to exist and attempted independence. Some tribes also took refuge in China. China, which became an empire during the Tang administration period, realized that the Turks were weak. In accordance with his spreading policies, he has conducted raids on Turkish

¹ Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, volkantiryakioglu@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-6055-3091>